Kingdom of Thailand

☞ EDICT OF GOVERNMENT ☜

In order to promote public education and public safety, equal justice for all, a better informed citizenry, the rule of law, world trade and world peace, this legal document is hereby made available on a noncommercial basis, as it is the right of all humans to know and speak the laws that govern them.

TCPS 209-2546 (2003) (Thai): KHAEN (REED ORGAN)

BLANK PAGE

BRUTUM FULMEN
IGNORANTIA JURIS NON EXCUSAT
PROTECTED BY COPYRIGHT

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
แคน

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะแคนที่ทำจากไม้เป็นวัสดุหลัก ไม่ครอบคลุมถึงแคนจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นของประดับตกแต่งหรือเป็นของที่ระลึก

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ แคน หมายถึง เครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสานประเภทเครื่องเป่าชนิดหนึ่ง ลูกแคนหรือที่เรียกกันว่า "ไม้กู่แคน" ทำจากไม้ซาง ส่วนเต้าแคนทำจากไม้รัก รากไม้ประดู่หรือไม้ชนิดอื่นที่เป็นชนิดและอายุที่เหมาะสม โดยคัดเลือกไม้มาแปรรูปเป็นลูกแคนและเต้าแคน นำไปขัดมันให้เรียบ ฝังลิ้นทองเหลืองหรือลิ้นเงินเข้ากับลูกแคน แล้วนำมาประกอบเข้าด้วยกันโดยผนึกช่องว่างระหว่างเต้าแคนกับลูกแคนด้วยชันโรงหรือที่เรียกกันว่า "ขี้สูด" เพื่อป้องกันไม่ให้ลมที่เป่าเข้าไปรั่วไหลออกมาข้างนอก อาจทาสารเคลือบเงาเพื่อความสวยงาม มีการเทียบเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้องได้มาตรฐานตามระบบเสียงดนตรีพื้นเมืองอีสาน และสัมพันธ์กับระดับเสียงของเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสานชนิดอื่น สามารถนำไปบรรเลงในวงดนตรีพื้นเมืองอีสานประเภทต่าง ๆ และบรรเลงตามโอกาสต่าง ๆ ได้จริง ดังรูปที่ ๑

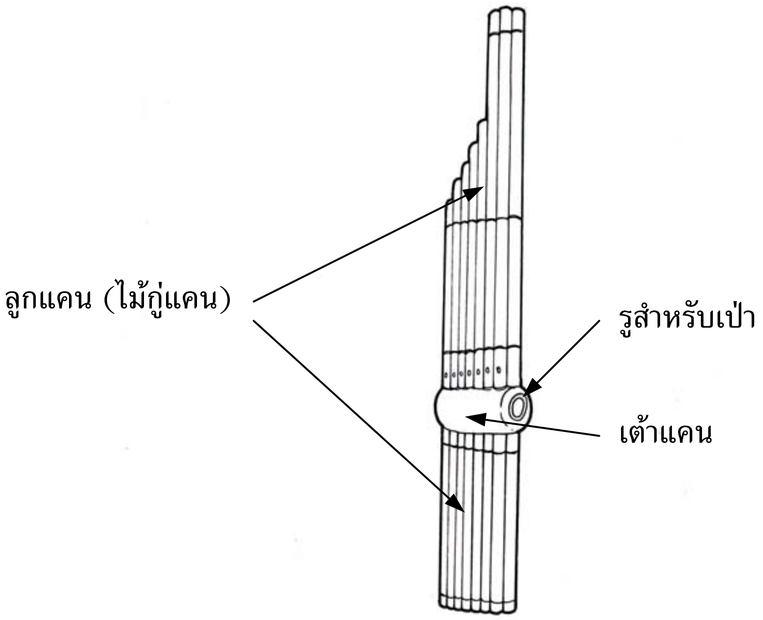

รูปที่ ๑ ตัวอย่างแคน
(ข้อ ๒.๑)

๓. ประเภท

๓.๑ แคน แบ่งตามจำนวนลูกแคนออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๓.๑.๑ แคนเจ็ด มีจำนวนลูกแคน ๗ คู่ หรือ ๑๔ ลำ

๓.๑.๒ แคนแปด มีจำนวนลูกแคน ๘ คู่ หรือ ๑๖ ลำ

๓.๑.๓ แคนเก้า มีจำนวนลูกแคน ๙ คู่ หรือ ๑๘ ลำ

๔. คุณลักษณะที่ต้องการ

๔.๑ ลักษณะทั่วไป

๔.๑.๑ ลูกแคน

ต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก หรือร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง ลูกแคนแต่ละลูกต้องทำจากไม้ซางขนาดที่เหมาะสม มีลักษณะตรง และเทียบเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้องทุกลูก

๔.๑.๒ เต้าแคน

ต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก หรือร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง มีลักษณะกลมเป็นกระเปาะ หัวท้ายสอบ มีรูสำหรับเป่า

๔.๑.๓ การประกอบ

รอยต่อต้องประณีต ไม่มีรอยแตกร้าวหรือตำหนิที่เกิดจากการประกอบ เมื่อประกอบแล้ววัสดุต้องติดแน่น คงทน

๔.๒ การขัดมันและการเคลือบเงา (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ และไม่มีผลต่อคุณภาพเสียง ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หรือหลุดลอก

๔.๓ การใช้งาน

เมื่อเป่าแคนแล้วจะต้องเป็นเสียงมาตรฐาน เสียงจากลูกแคนแต่ละลูกต้องดังกังวาน โปร่งชัดเจน ไม่ทึบหรือแตกพร่า

เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๘.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคนไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๕. การบรรจุ

๕.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุแคนในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับแคนได้

๖. เครื่องหมายและฉลาก

๖.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุแคนทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น แคนเจ็ด แคนแปด แคนเก้า

(๒) บันไดเสียง

(๓) ขนาดหรือมิติ

(๔) เดือน ปีที่ทำ

(๕) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา

(๖) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๗. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๗.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง แคนประเภทเดียวกันที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๗.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

๗.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๕. และข้อ ๖. จึงจะถือว่าแคนรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การขัดมันและการเคลือบเงา และการใช้งาน ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๗.๒.๑ แล้ว จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๑ ถึงข้อ ๔.๓ จึงจะถือว่าแคนรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างแคนต้องเป็นไปตามข้อ ๗.๒.๑ และข้อ ๗.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าแคนรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๘. การทดสอบ

๘.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป การขัดมันและการเคลือบเงา และการใช้งาน

๘.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบแคนอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๘.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อ ๘.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	ลูกแคน ต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก หรือร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง ลูกแคนแต่ละลูกต้องทำจากไม้ซางขนาดที่เหมาะสม มีลักษณะตรง และเทียบเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้องทุกลูก	๔	๓	๒	๑
	เต้าแคน ต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก หรือร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง มีลักษณะกลมเป็นกระเปาะ หัวท้ายสอบ มีรูสำหรับเป่า	๔	๓	๒	๑
	การประกอบ รอยต่อต้องประณีต ไม่มีรอยแตกร้าวหรือตำหนิที่เกิดจากการประกอบ เมื่อประกอบแล้ววัสดุต้องติดแน่น คงทน	๔	๓	๒	๑
การขัดมันและการเคลือบเงา (ถ้ามี)	ต้องเรียบ สม่ำเสมอ และไม่มีผลต่อคุณภาพเสียง ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หรือหลุดลอก	๔	๓	๒	๑
การใช้งาน	การใช้งาน เมื่อเป่าแคนแล้วจะต้องเป็นเสียงมาตรฐาน เสียงจากลูกแคนแต่ละลูกต้องดังกังวาน โปร่งชัดเจน ไม่ทึบ หรือแตกพร่า	๔	๓	๒	๑

๘.๒ การทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก

ให้ตรวจพินิจ